

A kormány elrendelte az új termés lefoglalását.

(Saját tudósítónktól.) A „Budapesti Közlöny“ esütörtöki száma közli a kormány 2072—915. M. T. számú rendeletét, amely megállapítja az új termés lefoglalásának és értékesítésének feltételeit. A rendeletet itt közöljük:

Az 1915. évi buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabtermésnek árusítása és forgalomba hozatala csak a rendelet szabályai szerint történhetik. *E végből minden termelőnek az említett cikkekben levő termése a közélémezés és közszükséglet céljaira zár alá kerül.*

Termelőnek tekintendő az is, aki az 1915. évi termésből munkabér, aratórész, vagy konvenció fejében kap a termelőtől búzát, rozsot, kétszerest, árpát vagy zabot.

A termelő a zár alá vett termésnek azt a részét, amelyet saját házi és gazdasági szükségletére magának megtarthat, erre a célra szabadon felhasználhatja. De a saját házi és gazdasági szükséglet megállapításánál csak az 1916. évi augusztus hó 15. napjáig terjedő időt lehet számításba venni.

Házi szükséglet címén fejenként és havonként az említett gabonamennyekből együttevén tizenkilogrammot szabad és lehet számításba venni és pedig azon személyek után, akik a termelő háztartásában rendszerint természetben ellátást élveznek.

Gazdasági szükséglet címén csak a természetben kiszolgáltató terménybeli járandóságok (alkalmazottak, cselédek, munkások munkabére, arató része, konvenciója), a vetőmag és az állatállomány szükséglete vehető számításba. Ezen a címen a termelőnek nem csupán a termés helyén, hanem másutt levő gazdaságában felmerülő ott nem fedezett szükségletei számításba vehetők.

A zár alá vett termésnek a házi és gazdasági szükségletet meghaladó részét a termelő csak a jelen rendeletben feljogosított cég részére adhatja el. Ezzel a zár alá vett termékkel a termelő nem rendelkezik és azt semmiféle módon fel nem használhatja. Aki ellenkezően cselekszik, szigorú büntetésben részesül. A zár alá vett termést annak a törvényhatóságnak a területéről, ahol a gazdaság van, nem szabad elszállítani. Más törvényhatóság területén levő gazdaságába elraktározás, vagy házi és gazdasági szükséglet céljaira a termék elszállítható. A földművelésügyi miniszter azonban engedélyt adhat, hogy a termelők kész terményeiket tengeren a szomszéd törvényhatóság területére elszállíthassák abból a célból, hogy azokat ott eladhassák olyanoknak, akik az új termés vásárlására jogosultak lesznek.

Aki maga nem termelő, vagy akinek saját házi és gazdasági szükségletét saját termése nem fedezi, az 1915. évi szeptember hónap 15. napjáig jogosítva van saját házi és gazdasági szükségletére annak a törvényhatóságnak a területén levő búzát, rozsot, kétszerest, árpát és zabot, ahol állandó lakása, vagy gazdasága van, akár elővétel, akár kész áruvétel útján bármely termelőtől vásárolni. A kereskedelmi és földművelésügyi miniszter együttesen a vásárlásra megszabott határidőt egyes törvényhatóságok területén meghosszabbíthatja. Saját házi és gazdasági szükséglet megállapításánál csak a jövő 1916. augusztus 15. napjáig terjedő időt lehet számításba venni.

Házi szükséglet címén a mezőgazdasággal, vagy más őstermeléssel foglalkozó fogyasztó a jelen rendeletben említett gabonamennyekből együttevén csak 18 kilogrammot, más fogyasztó csak 10 kilogrammot vehet fejenként és havonként számításba azon személyek után, akik a fél háztartásában rendszerint természetben ellátást élveznek.

Gazdasági szükséglet címén csak a fél vállalatában alkalmazottak terménybeli járandósága és a vállalat folytatására szolgáló

igavonó állatok eltartására szükséges mennyiség vehető számításba. Az állathizlásra szükséges mennyiségek nem tekintendők gazdasági szükségletnek. Erről külön rendelet fog intézkedni.

A házi vagy gazdasági szükséglet fedezésére vásárolt terményeket a szerző fel, a mennyiben azokat a családi vagy gazdasági viszonyainak változása miatt eladni kívánja, csak a vásárlásra jogosult vállalat és csak a helyi hatóság engedelmével adhatja el.

A közélémezés biztosítása céljából a kereskedelmi miniszter a földművelésügyi és belügyi miniszterekkel egyetértve a vármegyei és a városi törvényhatóságoknak, rendezett tanácsú városoknak, nagyobb ipari telepeknek, közlekedési és egyéb vállalatoknak, fogyasztási szövetkezeteknek, menhelyeknek, internátusoknak, kórházaknak, gyógy-, büntető- és javító-nevelő és egyéb közintézeteknek megengedheti, hogy a földművelésügyi miniszter által megjelölt törvényhatóság, járás, rendezett tanácsú város, vagy község területén az 1915. szeptember 15. napjáig, illetőleg a nevezett miniszterek által megállapított későbbi határrnapig — akár rendes képviselői szerveik, akár megbízottak által — a termelőktől elővétel, vagy készáruvétel útján az 1915. évi termésből annyi búzát, rozsot, kétszerest, árpát és zabot vásárolhassanak, mint amennyi terményre az ellátandó személyek (a város és község lakosainak, alkalmazottak, szövetkezeti tagok, ápoltak, növendékek, letartóztatottak stb.) élelmézésére a jövő 1916. augusztus 15-ig előreláthatólag szükségük lesz.

Az ilykép fedezendő szükséglet mennyiségét a belügyminiszter állapítja meg.

Ha ilyen célú vásárlásra törvényhatósági joggal felruházott város vagy rendezett tanácsú város kapott engedelmet, a kereskedelmi miniszter a földművelési miniszterrel és a belügyminiszterrel együtt a város lakóinak fejenként és havonként tíz kiló gabonamennyű vásárlására szóló jogát felfüggesztheti vagy korlátozhatja.

Gazdasági egyesületek a földművelésügyi miniszter engedélyével az általa megjelölt területen saját tagjaik részére vetőmagot a termelőtől közvetlenül vásárolhatnak.

Közérdekből vagy kiviteli célokra szükséges gabonamennyiségek beszerzéséről a kereskedelmi miniszter gondoskodik.

Külön rendelet fog intézkedni arról, hogy ipari szeszfőzésre, sörfőzésre és malátagyártásra, valamint állattartásra mily mennyiséget lehet vásárolni.

Az eladott termékekért nem köthető ki magasabb vételár annál, amely a szállítás (vasútra vagy hajóra feladás) idejében érvényben levő hatóságilag megállapított legmagasabb árnak a termények minősége szerint megfelel. Ezzel ellenkező megállapodás az ártöbblet tekintetében hatálytalan.

Annak a társaságnak, amely a szükséges gabonamennyiségek megvásárlásával és szállításával megbízható, a következő kellekeknek kell megfelelnie:

1. Részvényesek csak az állam, törvényhatóságok, városok, szövetkezetek, gazdák, mezőgazdasági vállalatok, gabonakereskedők, gabonakereskedéssel iparszerűen foglalkozó vállalatok és malom és más ipari vállalatok lehetnek;

2. az alaptőke felét az állam maga jegyzi;
3. a vállalati igazgatóság elnökét és tagjait a miniszterium nevezi ki;

4. a társaság kötelezi magát, hogy azoknak a termelőknél, akiknek termését egészben vagy részben lefoglalta, kívánságukra a miniszterium által megállapítandó módon kölcsönt és előleget nyújt olyképen, hogy a kamatláb legfeljebb másfél százalékkal haladja meg a mindenkori hivatalos kamatlábat;

5. az évi osztalék a részvénytőke öt százalékat nem haladhatja meg és a fennmaradó felesleg a miniszterium által megjelölendő közcélokra lesz fordítandó.

Az ily módon alakuló és engedélyt nyerő társasággal kötött ügyletet az eladó a kikötött feltételeknek megfelelően pontosan köteles teljesíteni és e végből a társaság a közgazgatási hatóság segítségét is igénybeveheti.

Aki a rendelet ellen vét, a lefoglalt termést jog nélkül eladja, elszállítja, meg nem engedett ügyletet közvetít, vagy engedély nélkül vásárol, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntethető.

A vámkülföldről behozott készletek árusítására a kereskedelemügyi miniszter esetéről külön engedélyt ad.

A rendelet kiterjed Horvátországra is, ahol a rendelkezéseket, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, a bán hajtja végre.

A rendelet értelmében megalakuló társaság megalakítására a kormány ugyan csak a hivatalos lap mai számában már közlé is teszi az alapítási felhívást, amelyet a királyi kormány, mint „alapító“ nevében gróf Tisza István miniszterelnök irt alá.

A kereskedelmi törvény rendelkezéseinek megfelelő alapítási tervzet szerint a magyar királyi kormány, mint alapító, részvénytársaságot alapít, amelynek tárgya: „mezőgazdasági terményeknek vagy ilyenekből akár a társaság által, akár mások által előállított gyártmányoknak a kormányval létesítendő megállapodások szerint az alakulás idejében folyó háború folytán közérdekből szükségessé vált beszerzése, tárolása és forgalomba hozatala.“

A társaság cége Haditermény Részvénytársaság lesz. Alaptőkéje husz millió korona, amely kétezer darab, egyenként 10.000 korona névértékű részvényre oszlik.

A társaság a most kiadott rendelet hatályának tartamára alakul. Az igazgatóság elnökét és tagjait a miniszterium nevezi ki. Az aláírás záróideje június 24. délután 1 óra. Tuljegyzés esetén az alapító határozza meg, hogy az egyesek mennyi részvényt kapjanak.

A társaság alakuló közgyűlése június 26-án lesz a kereskedelmi miniszteriumban.

A MINISZTERELNÖKI SAJTÓOSZTÁLY A HARCTÉRI HELYZETRŐL.

Budapest, június 17. A hadisajtószállásról jelentik: Az oroszoknak az a harcvonala, melyet a szövetséges seregek nyugat felől támadtak meg, teljes visszavonulásban van. Az üldöző csapatok elérték a Verczyca-folyó nyugati partját és Grodek nyugati részét, valamint Niemierov helységet elfoglalták. Az ellenség visszavonulása rendetlen oszlopokban történt, ami az orosz erők nagyfokú megrendülését mutatja. A Dnyeszter-fronton heves harcok tovább folynak. Említésre méltó esemény itt nem történt.

Az olasz határon az ellenség nyilván arra törekszik, hogy nagyobb nyomást gyakoroljon csapatainkra. E törekvése azonban ágyúharcoknál és a határküzdelmeknél többre nem vezetett.

AMERIKAI JEGYZÉK ANGLIAHOZ.

Genf, június 17. A Herald newyorki jelentése szerint az amerikai jegyzéket, mely az angol blokádk kezelésének módjával foglalkozik, Angliának elküldték.